

Institucions de justícia i reeducació

2015/2016

Codi: 101669

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	OT	3	2
2500260 Educació social	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Adrià Pagès Mimó

Correu electrònic: Adria.Pages@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Aquesta assignatura forma part de dues mencions d'educació social, la menció d'Educació de nens i joves i la menció d'Educació d'Adults.

Objectius

1. Conèixer les institucions totals i obertes en l'àmbit de justícia: Centres de menors. Centres penitenciaris.
2. Analitzar el marc conceptual de la Llei del menor i el marc conceptual de la Llei Orgànica General Penitenciària i el seu reglament i legislació específica.
3. Adquirir els conceptes de reeducació, rehabilitació i reinserció social.
4. Saber confeccionar programes de tractament i prevenció de la delinqüència.
5. Analitzar les funcions de l'educador social en institucions totals de justícia i en institucions obertes.

Competències

Educació social

- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Fomentar l'autonomia dels participants i buscar un equilibri entre les seves funcions com a orientador, facilitador i promotor de la dinàmica socioeducativa.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Acceptar, entendre i mostrar sensibilitat amb la població en dificultat social.
2. Adquirir els coneixements procedimentals per realitzar un programa d'intervenció en àmbits educatius de justícia.
3. Adquirir les competències educatives d'intervenció amb població en fase d'acompliment de mesures judicials.

4. Adquirir valors i actituds de respecte cap als diversos mitjans socials i culturals que són propis de les nostres societats contemporànies.
5. Analitzar els aspectes deontològics de l'educació social en el treball amb persones en risc d'exclusió.
6. Analitzar l'evolució socio-històrica de les diferents formes de marginació i exclusió social.
7. Clarificar els dilemes i debats ètics que planteja el treball amb població immigrada en una situació de desigualtat social com l'actual.
8. Comprendre i respectar la diversitat com a factor d'enriquiment educatiu.
9. Comprendre les característiques i condicionaments que conformen les propostes educatives en contextos de diversitat.
10. Conèixer els fonaments teòrics i metodològics de l'educació per a la salut.
11. Conèixer les principals línies d'intervenció de l'educació per a la salut.
12. Dissenyar i executar accions educatives de prevenció d'actituds i actuacions de discriminació.
13. Dissenyar plans i programes per a col·lectius en situació de risc d'exclusió.
14. Dissenyar programes d'orientació per a la inserció sociolaboral.
15. Identificar i valorar la multiplicitat de referents històrics, socials, polítics i legals propis de l'educació inclusiva.
16. Planificar i desenvolupar intervencions educatives amb persones i col·lectius diversos.
17. Reconèixer la naturalesa assimiladora, segregadora, integradora o inclusiva de les propostes d'acció socioeducativa dirigides a treballar amb població immigrada.
18. Reconèixer les persones estrangeres o pertanyents a grups minoritzats (p.e. gitanos) com a ciutadans amb plens drets i llibertats en igualtat de condicions que el conjunt de la ciutadania.
19. Respectar i valorar el potencial de totes les persones independentment de les limitacions funcionals que puguin tenir.
20. Saber atendre en l'àmbit educatiu pertanyent a les institucions de justícia la seva població interna d'acord amb les seves necessitats específiques.

Continguts

1. JUSTÍCIA JUVENIL

1.1. Els centres de Justícia Juvenil

1.2. Tipologies

1.3. Àmbits d'actuació

1.4. Col·laboració comunitària

1.5. Legislació

1.5.1. Instruccions i circulars

2. SERVEIS PENITENCIARIS

2.1. Els centres penitenciaris

2.2. Legislació

2.2.1. Reglament penitenciari

2.2.2. Instruccions i circulars

2.3. Estadística institucions penitenciaris

3. MESURES PENALS ALTERNATIVES

3.1. Antecedents històrics i evolució

3.2. Definició i característiques

3.3. Principis bàsics d'actuació

3.4. Tipus Programes

4. REHABILITACIÓ I INSERCIÓ SOCIOLABORAL

4.1. Procés de rehabilitació i inserció

4.2. Àmbits d'intervenció

4.3. Programes de suport a la inserció social i familiar

4.4. Col·lectius d'atenció especial

4.5. Altres serveis d'atenció als interns

5. MEDIACIÓ I REPARACIÓ PENAL

5.1. La mediació i reparació penal

5.2. Els equips de mediació i reparació penal

5.3. Col·laboració institucional i social

Metodologia

Presentacions dels estudiants; treball participatiu d'estudi de casos, simulacions i debat sobre articles o aspectes de l'actualitat professional relacionats amb l'assignatura

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.	45	1,8	5, 7, 18, 19
Tipus: Supervisades			
Treball no presencial dirigit a partir de pautes proporcionades del professorat-	30	1,2	5, 7, 18, 19
Tipus: Autònomes			
Treball propi per adquirir les competències de manera autoregulada.	75	3	5, 7, 18, 19

Avaluació

Partirà d'un criteri basat en l'avaluació continua, fet que fa preceptiu l'assistència a classe i que ens permetrà mesurar el grau de competències específiques del programa que l'alumne ha assolit. Es valoraran criteris generals com el nivell de participació de l'alumne, la capacitat de relacionar els contingut conceptuals amb els procedimentals emmarcat tot pels valors deontològics de la professió. L'avaluació estarà constituïda per tres dades avaluatives. Una primera que consisteix en la superació d'un exàmen de tot el contingut treballat a l'assignatura mitjançant l'explicació del professor, visualització de document gràfics, lectures, conclusions de treball grupal, etc. que constituirà el 20% de la qualificació final.

Una segona activitat avaluativa serà un treball final de curs que el seu contingut serà consensuat amb el professor de l'assignatura, el treball constituirà el 40% de la qualificació final. Finalment el 40% de la qualificació final serà la nota resultant del treball d'anàlisi i síntesis de treball en grup sobre temes monogràfics proposat pel professor. Per superar l'assignatura caldrà haver superat satisfactòriament les tres activitats avaluatives.

Cal advertir que el plagi de qualsevol text en els treballs de curs seran motiu de suspens.

Referent al lliurament dels treballs, a banda d'informar a classe del dia límit per fer-ho, es penjarà un document al campus virtual amb l'esmentada informació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen dels continguts més rellevants dels continguts.	20%	0	0	3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 18, 19
Treball grupal que es va elaborant en relació a una temàtica concreta a escollir entre diverses que presenta el professor	40%	0	0	3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 15, 17, 18, 19, 20
Treballs individuals de caràcter pràctic que es proposaran a classe i s'aniran resolent al llarg de l'assignatura.	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Bibliografia

FOUCAULT, M. (1987). Vigilar y castigar. Madrid: S. XXI, (6ª.edición).

SAINZ, M Y GONZÁLEZ, S. (2004). "El Vis a Vis como un espacio psicoterapéutico para la reestructuración familiar dentro de la prisión". Comunicación del II Congreso la Familia en la sociedad del siglo XXI Fundación de Ayuda contra la Drogadicción.

CAPRI Grupo de Trabajo (2003): Informe CAPRI sobre la calidad de la asistencia sanitaria en centros penitenciarios españoles. Madrid

CENTRE INICIATIVES PER LA REINSEPCIÓ CIRE (2004): Centre Iniciatives per la Reinserció CIRE Presentació; Barcelona

COYLE, ANDREW. (2002): La administración penitenciaria en el contexto de los derechos humanos; Centro Internacional de Estudios Penitenciarios; Londres

FACAL FONDO, T. (2002): La reinserción social en el medio penitenciario 2002; Tesis Doctoral; A Coruña

MANZANOS BILBAO, C., ELIAS, ANGEL, Y OTROS (2000): Cárcel, drogas y sida. Trabajo Social Frente al Sistema Penal; Salhaketa; Vitoria-Gasteiz

REDONDO, S.,(2000) Psicología aplicada: Los programas de rehabilitación en Europa. Barcelona

VALL I RIUS, ANNA, VILLANUEVA I REY, NURIA (2003): EL programa de mediació a la jurisdicció penal ordinària: un estudi sobre tres anys i mig d' experiència.; Centre Estudis Jurídics Generalitat de Catalunya, Barcelona

AYO FERNÁNDEZ, M. (2004), Las garantías del menor infractor (Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, sobre Responsabilidad Penal de los Menores y sus modificaciones posteriores), RdPP monografía, núm. 12, Navarra: Thomson-Aranzadi.

CANTARERO BANDRÉS, R. (2002), Delincuencia juvenil. ¿Asistencia terapéutica versus justicia penal?, Logroño: Universidad de la Rioja.